

УДК 687.01.016

**ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕКТОНІКИ ФОРМОУТВОРЕННЯ
УКРАЇНСЬКОГО ТА РОСІЙСЬКОГО КОСТЮМА В КУРСОВОМУ
ПРОЕКТУВАННІ СТУДЕНТІВ ДИЗАЙНЕРІВ**

Ніколаєва Тетяна Вадимівна

Баранова Алла Ігорівна

Київський національний університет технологій та дизайну

Україна, м. Київ

Процес пізнання та вивчення історії українського і російського костюма, є органічним розвитком творчого потенціалу студентів вищої школи, допомагає розвивати образність мислення на основі наукових досліджень для утворення нових форм, які відповідають сучасним вимогам суспільства в галузі дизайну костюма.

Висновок про те, що дизайн – це мистецтво, став переконливим ще в першій половині ХХ століття, коли провідні європейські митці представили на розсуд вибагливої публіки функціональні об'єкти, позначені насамперед художньо-естетичною думкою та ідеями переосмислення історії народного костюма у створенні нових форм що відповідають потребам свого часу. Це був знаменний початок тріумфального шляху дизайну, який поєднає здобутки та можливості багатьох мистецтв та технологічних галузей.

Курс з «Методології дизайну костюма» повинен нести певний аналітичний та експериментальний характер при вивченні та застосування на практиці отриманих знань в процесі досліджень українського та російського народного костюма. Це необхідно, насамперед, в контексті цілковитої чинності і, навіть, обов'язковості експерименту у самому художньому моделюванні костюма. Важливо те, що студенти повинні оперувати лише фаховим інноваційним матеріалом, який вже пройшов апробацію у практиці дизайну. Це очевидно найбільш логічний та ефективний шлях пропагування і

вдосконалення окремих художніх засобів та методів, які формують загальний процес розвитку дизайну, зокрема, художнього моделювання костюма.

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом дослідження є сутність системного підходу з питань вдосконалення методики викладання дисципліни «Методологія дизайну костюма», як частини самостійної дослідницької наукової роботи студентів.

Курс «Методологія дизайну костюма» є фундаментальною базою для розвитку здібностей до самостійної творчої та наукової роботи (на основі дослідження досвіду народної творчості) в підготовці бакалаврів мистецтва та фахівців в галузі дизайну костюма.

Вивчення курсу та виконання курсової роботи з дисципліни «Методологія дизайну костюма» сприяє вихованню цілеспрямованості, творчого підходу до вирішення поставлених завдань, наукової об'єктивності в оцінці достовірності отриманих експериментальних або теоретичних підсумків проведених досліджень. Домінуючим методом розробки курсової роботи з «Методології дизайну костюма» має стати аналітично-асоціативний метод – як уявний зв'язок дизайнера з джерелом натхнення на основі виразних ознак у створенні нового образу за допомогою численних засобів: форми, пластики матеріалів, конструктивних ліній, декору, кольору, фактури та ін..

Постановка завдання

Курсова робота з дисципліни «Методологія дизайну костюма» спрямована на закріплення учбового матеріалу з провідних напрямків наукових досліджень. Робота сприяє розвитку творчого підходу до виконання поставленої задачі, надбанню навичок до самостійного проведення наукових досліджень народної творчості за обраної темою.

Метою курсової роботи є розробка творчо-методологічної концепції створення сучасного костюма на основі дослідження та систематизації фактологічного матеріалу та вивчення тенденцій розвитку дизайну народного

одягу, аналізу творчого методу роботи окремих творчих осередків, яскравих постатей художників-митців дизайну та декоративно-ужиткового мистецтва.

Результати та їх обговорення

Теоретична частина в своєму змісті закладає в основу дослідницької роботи нові розробки теоретичних передбачень до проведення досліджень (на базі літературного огляду), побудову та розвиток творчих гіпотез, виведення логічних послідовностей. Виконання курсової роботи з дисципліни «Методологія дизайну костюма» базується на знаннях отриманих при вивченні дисциплін: «Історія мистецтв», «Історія дизайну костюма», «Художнє проектування костюма», «Основи теорії формоутворення костюма» та отримує подальший розвиток в дипломному проектуванні.

Окрему увагу при виконанні курсової роботи необхідно звернути на ретельно досліджений фаховий візуальний матеріал, що має бути репрезентований численними кольоровими та чорно-білими репродукціями творчих та начальних проектів дизайну обраної історичної доби. Саме вони дають вичерпну можливість простежити всі етапи народження нових витворів дизайну – формування ідеї, вибір джерел творчої інспірації, авторську інтерпретацію, ескізу і колористичну розробку, оригінальне зображення загального образу тощо.

Висновки дослідницької роботи є основою для подальшої розробки дипломної роботи. Реферативні теоретичні дослідження вимагають наявності навичок достатньої підготовки з дисциплін в галузі питання, що вивчається, вміння аналітично осмислювати та практично використовувати вивчений матеріал.

При вивченні курсу та виконанні курсової роботи з «Методології дизайну костюма», студенти вдосконалюють навички науково-дослідницької роботи:

- вивчення основних завдань творчих досліджень на сучасному етапі розвитку дизайну та декоративно-ужиткового мистецтва;

- дослідження сутності інформаційного пошуку, аналіз рівня актуальності наукової роботи;
- визначення структури наукової роботи, аналіз та оформлення результатів наукових досліджень;
- використання наукових методів пошуку нових творчих рішень в проведенні наукових досліджень в суміжних галузях: технології, конструюванні, мистецтвознавстві, психології, стилістиці;
- дослідження передпроектної ситуації в процесі проектування костюма;
- проведення системно-структурного аналізу напрямків розвитку дизайну народного одягу певного періоду часу, прогнозування розвитку перспективних форм костюма;
- використання творчих засобів асоціативного мислення для розробки перспективних видів промислових виробів з принципово новими ужитковими властивостями;
- розробка рекомендацій з перспективних напрямків розвитку моди в дизайні, зокрема костюма на етнічній основі;
- укладання звітів про наукову роботу, підготовка рефератів, статей, наочних матеріалів для наукових конференцій.

Структура курсової роботи повинна розкрити основний зміст дисципліни, а саме: завдання досліджень різнобічних аспектів дизайну на сучасному етапі, засоби пошуку творчих рішень, проведення інформаційно-літературного пошуку, аналіз та оформлення результатів досліджень, розробка прогнозних творчих рішень.

Після вивчення теоретичних засад студент визначає тему курсової роботи та займається збором необхідного матеріалу.

Теоретична частина курсової роботи.

1. Вступ

Короткий аналіз сучасного стану наукових досліджень в обраній галузі. Визначення головних цілей досліджень, виявлення новизни та змісту завдань,

що підлягають вирішенню. Огляд наукової літератури, патентних матеріалів, каталогів, рефератів, звітів з наукових робіт для визначення рівня проведених досліджень в обраній галузі науки, обраного напрямку досліджень. Критичний аналіз досліджень, визначення невирішених задач, більш конкретне визначення мети досліджень.

2. Соціально-історичні передумови розвитку напрямків дизайну народного костюма періоду (.....).

Огляд історичних подій та суспільних перетворень певного періоду.

3. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток напрямків дизайну народного костюма.

Нові технології та матеріали, розвиток масового промислового виробництва.

4. Вплив розвитку культури та мистецтва періоду (.....) на виникнення та розвиток нових напрямків дизайну в народному костюмі.

- література, театр, кіно, образотворче мистецтво, архітектура
- ужиткове мистецтво та суміжні галузі дизайну (інтер'єр, ландшафтне мистецтво, дизайн житлового середовища);
- творчість провідних дизайнерів та художників-модельєрів в галузі дизайну костюма, за мотивами народного одягу.

5. Розробка образу перспективної колекції костюма на основі аналізу напрямку розвитку дизайну народного костюма.

- Визначення стильового напрямку, образного рішення та девізу-символу (для розробки перспективної колекції);
- Визначення провідної колористичної гами та гармонізації кольорових сполук;
- Провідні форми, знаки-символи, морфологічна структура колекції;
- Основні види рекомендованих матеріалів (структура, фактура поверхні, рисунки на поверхні матеріалу);
- Доповнення, фурнітура, взуття, головні убори, біжутерія, візаж, зачіски, загальний образ колекції – вирішення іміджу.

6. Визначення результатів творчої науково-дослідної роботи (короткі, стислі висновки).

7. Перелік використаної літератури (порядковий перелік за посиланням на літературні джерела в тексті роботи).

Графічна частина курсової роботи.

1. Ксерокопії оригінальних видань, зображень обраного періоду та сучасних літературних джерел (історичні події, архітектура, дизайн середовища, твори мистецтва, роботи провідних митців).

2. Каталог-проспект майбутньої колекції з виділенням образного рішення за обраним першоджерелом (у вигляді колажів та ескізних рішень).

3. Ескізні пропозиції образу – символу колекції сучасного одягу за мотивами народного костюма.

Виконання студентами вищезазначеної курсової роботи дає можливість розширення практичних та теоретичних навичок самостійної наукової роботи передбачає створення дизайн-програм із створення цілісних фрагментів предметного середовища життєдіяльності людини, в етно просторі. Основним у цьому виступає художнє моделювання як художній творчий метод, в дизайні. Одночасно студент використовує й структурно-функціональний аналіз, соціологічні дослідження, і семіотичні моделі. Поряд з візуально-графічними засобами студент застосовує просторово-пластичні засоби, створюючи вихідний продукт дизайн – проектування. Загальні принципи дизайн-проектування можуть бути використані й в проектуванні перспективних моделей одягу різноманітного призначення за мотивами етнічних та народних костюмів.

Висновки

Науково- методичні розробки з дисципліни «Методологія дизайну костюма» та опрацювання курсової роботи дає можливість студентам спеціальності «Дизайн», відпрацювання та закріплення теоретичних та практичних навичок в роботі спрямованій на закріплення учбового матеріалу з головних напрямків наукових досліджень. Курсова робота надає

практичних навичок з розробки творчо-методичної концепції при створенні сучасного костюма на основі дослідження та систематизації фактологічного матеріалу, вивчення тенденцій розвитку дизайну, аналізу творчого методу роботи окремих творчих осередків.

На основі представленої науково-методичної розробки викладач має можливість оптимального контролю та корегування ходу самостійної дослідницької роботи студентів, для того, щоб практичне виконання завдань курсової роботи набувало завершеної форми та реального практичного втілення в подальшій дипломній роботі студентів, головною метою якої є підготовка фахової кваліфікаційної роботи магістра.

Ключові слова: Методологія, дизайн, дослідження, народна творчість, наукова робота, експеримент, народний костюм.

Резюме: В статті представлені матеріали досліджень з питань вдосконалення методики викладання дисципліни «Методологія дизайну костюма», для студентів четвертого курсу спеціальності «Дизайн», як частини самостійної дослідницької роботи студентів.

Ключевые слова: Методология, дизайн, исследования, народное творчество, научная работа, эксперимент, народный костюм.

Резюме: В статье представлены материалы исследований по вопросам совершенствования методики преподавания дисциплины «Методология дизайна костюма», для студентов четвертого курса специальности «Дизайн», как части самостоятельной исследовательской работы студентов.

Keywords: Methodology, design, research, folklore, scientific research, experiment, folk costume.

Summary: The article presents research materials for the improvement of teaching discipline "costume design methodology" for fourth year students of specialty "Design" as part of the research students.